

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

Stockholm 2021-09-30

Betänkandet (SOU 2021:36) Gode män och förvaltare – en översyn

Svensk Försäkring har erhållit ovan nämnda betänkande på remiss och vill lämna följande synpunkter.

Inledningsvis vill Svensk Försäkring framföra att försäkringsbranschen är positiv till merparten av de föreslagna förändringarna. Det finns goda förutsättningar att åtgärderna kommer att leda till de förbättringar som utredningsarbetet syftat till. Yttrandet avgränsas dock till de förslag som har direkt betydelse för försäkrings- och tjänstepensionsföretagens verksamhet.

Ställföreträdarens uppdrag

Svensk Försäkring tillstyrker förslaget att avgränsning av god mans eller förvaltares uppdrag ändras så att det överensstämmer de begrepp som reglerar anhörighets- och behörighet samt framtidsfullmakter. Enligt Svensk Försäkrings medlemskrets kan den begreppsskillnad som nu råder mellan de olika instituten medföra tolkningsproblem. Det skulle därför underlätta i företagets dagliga hantering om definitionerna överensstämmer.

Tillsynsverktyg för överförmyndare

I betänkandet föreslås att överförmyndaren ska ha rätt att hämta in de uppgifter som behövs för tillsynsverksamheten även från försäkringsbolag och inkassoföretag. Svensk Försäkring tillstyrker förslaget och menar att en lagreglerad skyldighet är positiv då det undanröjer eventuella tveksamheter gällande utlämning av uppgifter, både ur ett sekretess- som ett GDPR-perspektiv.

Svensk Försäkring vill dock föreslå ett förtydligande rörande vilka företag som bör omfattas av lagförändringen. I 16 kap 10a § bör "försäkringsföretag" kompletteras med begreppet tjänstepensionsföretag. Bakgrunden är att vissa försäkringsföretag

kan omvandla till s.k. tjänstepensionsföretag som regleras i lag (2019:742) om tjänstepensionsföretag. Verksamheten ändras dock inte varför överförmyndarmyndigheten bör ges möjlighet att hämta in uppgifter även från dessa företag.

En ökad beslutanderätt för överförmyndaren

Svensk Försäkring tillstyrker förslaget då det bör snabba upp processen att utse god man i de fall ett sådant är den enda möjligheten för att få till stånd en företrädare till huvudmannen. Det minskar riskerna för att en huvudman skulle stå utan nödvändigt försäkringsskydd som hemförsäkring.

Ett nationellt ställföreträdarregister

Svensk Försäkring tillstyrker förslaget om ett nationellt ställföreträdarregister över förordnade förmyndare, gode män och förvaltare samt över dem som har en sådan ställföreträdare. Svensk Försäkring menar också att det är viktigt att försäkringsbranschen ges möjlighet till den föreslagna direktåtkomsten.

Ett nationellt ställföreträdarregister skulle underlätta försäkrings- och tjänstepensionsföretagens dagliga hantering av förfrågningar mm. från olika företrädare som i sin roll ska säkerställa att det finns ett adekvat försäkringsskydd för huvudmannen. Besluten, eller registerutdragen är ofta flera år gamla och företagen behöver därför kontrollera om de fortfarande är gällande. I dag innebär det i praktiken att företagen tvingas ringa till överförmyndaren för att få aktuell status. Ett nationellt register i enlighet med förslaget skulle både snabba upp processerna vilket är positivt även för huvudmannen samtidigt som rättssäkerheten för denne ökar.

Svensk Försäkring instämmer i att ett sådant register också är en förutsättning för att lösningar ska växa fram för att ge såväl huvudmäns som deras företrädares möjligheter att få tillgång till digitala tjänster med e-legitimation. Implementeringen av sådana lösningar kommer dock att innebära resurskrävande anpassningar av försäkrings- och tjänstepensionsföretagens digitala tjänster. Det är därför av vikt att näringslivet ges en rimlig anpassningsperiod.

Mina fullmakter

I betänkandet nämns projektet Mina fullmakter och resultatet från den förstudien. Svensk Försäkring vill peka på att arbetet fortsatte inom försäkringsbranschen i samarbete med Pensionsmyndigheten. Under 2016 driftsattes Fullmaktskollen som är en tjänst för att hantera fullmakter för bland annat pensioner och livförsäkringar. Tjänsten gör det enkelt för privatpersoner och företag att få överblick över sina fullmakter och hur länge de gäller. I tjänsten går det också att skriva under fullmakter och återkalla dem. Tjänsten driftas av Fullmaktskollen i Sverige som ägs gemensamt av de två branschorganisationerna Svensk Försäkring och Svenska försäkringsförmedlares förening (SFM). Pensionsmyndigheten var en av initiativtagarna och är också en ansluten aktör. I den överenskommelse som initialt gjordes mellan de tre parterna när samarbetet startade ingår att Pensionsmyndigheten kan återanvända koden i liknande tjänster.

Digitalisering av framtidsfullmakter

Svensk Försäkring är positiv till en ökad digital hantering rent generellt och det skulle kunna vara positivt om även framtidsfullmakter på sikt kan skapas och undertecknas digitalt. En del grundläggande frågeställningar måste dock utredas vidare innan detta kan bli verklighet. Exempel på sådana frågeställningar är att det måste finnas tekniska förutsättningar för att säkerställa att framtidsfullmakten uppfyller de legala krav som ställs i form av bevittning etc. Likaså att de digitala lösningarna är tekniskt säkra och minimerar risken för missbruk. De behöver också vara hållbara över tid då en fullmakt kan tecknas långt före den kommer bruk – kanske 30-40 år tidigare. En framtidsfullmakt, precis som andra fullmakter, kan återkallas under den period som fullmakten inte används och det behöver därför också säkerställas att en digital lösning kan fånga upp ett återkallande. Till bilden hör också att framtidsfullmakter som företeelse är relativt ny och att det i nuläget finns rätt begränsad erfarenhet av den praktiska tillämpningen. Det kan tala för, menar Svensk Försäkring, att ett införande inte ska forceras fram innan finns mer erfarenhet kunnat fås.

Avslutning

Slutligen vill Svensk Försäkring kommentera de överväganden som görs gällande försäkringsskydd för huvudmän/företrädare. Utredningen gör en välavvägd sammanfattning av möjligheterna att skapa utökade möjligheter till försäkringslösningar på området med gällande förutsättningar. Svensk Försäkring är dock positiv till att föra dialog i frågan med den nya myndigheten som utredningen föreslår ska bildas.

Svensk Försäkring

Mats Galvenius

Marie Hosinsky